

УДК 373.2.011.3-51:37.041

Староста Володимир, Кемінь Інна

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті проведено узагальнення дослідницьких напрямів (гуманістичний, дидактико-методичний, психолого-дидактичний) і підходів (педагогічний, бібліотекознавчий, праксеологічний, інтегративний, діяльнісний, особистісно-діяльнісний та інші) щодо сутнісних ознак самоосвітньої діяльності педагога, серед яких – усвідомлення необхідності професійного та особистісного самовдосконалення, цілеспрямованість, самокеріваність, пізнавальна активність, індивідуальність, систематичність, самостійність, рефлексивність, креативність тощо. Проведено діагностику і виявлено загальні тенденції та проблемні аспекти для студентів та вчителів у самоосвітній діяльності.

Ключові слова: вихователь дошкільного закладу, самоосвіта, діагностика самоосвітньої діяльності.

Постановка проблеми. Робота закладів дошкільної освіти (ЗДО) потребує високопрофесійного кадрового забезпечення. Педагогічні кадри повинні мати стійкі соціальні і моральні переконання, високий професіоналізм і доброзичливе ставлення до дітей. На рівні управління ЗДО актуалізується потреба в науковому забезпеченні та обґрунтуванні управлінської діяльності, необхідності систематичного оновлення засобів організації інноваційної діяльності, інноваційних процесів, опанування дослідницького підходу (В. Березюк, О. Рудік, 2017) [1, с. 6].

Відповідно стає актуальною проблема самоосвітньої діяльності як майбутніх, так і чинних педагогів, оскільки самоосвіта є невід'ємною складовою професійної підготовки та специфічним видом професійної діяльності фахівця, засобом особистісно-професійного розвитку вчителя в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»(НУШ). Зокрема, згідно з цією Концепцією (<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>), суттєво зростає роль вчителя, як фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Він зможе готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання тощо. Реформою передбачено низку стимулів для особистого і професійного зростання, щоб залучити до професії найкращих. Отже, проблема самоосвіти педагога по-новому актуалізується, потреба в самоосвіті є характерною і важливою якістю особистості, а самоосвітня діяльність вчителів ЗДО є важливим чинником зростання їх педагогічної майстерності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми, показує, що науковцями були теоретично

обґрунтовані та експериментально досліджені різні аспекти самоосвітньої діяльності студентів у процесі їх професійної підготовки, а також педагогів: теоретичне обґрунтування психолого-педагогічних засад підготовки фахівців до професійної педагогічної діяльності (А. Алексюк, А. Бойко, В. Бондар, І. Гавриш, О. Глузман, І. Дичківська, Н. Дічек, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Н. Клокар, С. Максименко, Н. Ничкало, В. Паламарчук, Л. Подимова, О. Пометун, Е. Роджерс, О. Савченко, В. Сластьонін, Н. Юсуфбекова та ін.); підходи до професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО (І. Богданова, А. Богуш, З. Курлянд, Н. Лисенко, О. Поліщук, Т. Поніманська, Р. Хмелюк та ін.); теоретико-методологічні основи самоосвіти вчителя (А. Айзенберг, А. Алексюк, В. Буряк, А. Громцева, С. Занюк, Н. Кузьміна, О. Малихін, П. Підкасистий, Б. Райський, Н. Сидорчук та ін.); психолого-педагогічний аспект самоосвіти вчителів (В. Буряк, П. Гальперін, С. Іванова, Ю. Кулюткін, Л. Рувінський, Г. Сухобська, А. Усова та ін.).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Погоджуємось з думкою В. Березюк і О. Рудік, що для здійснення стабільного розвитку і нового якісного прориву в національній системі освіти необхідно забезпечити в дошкільній освіті оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та програм розвитку дитини (В. Березюк, О. Рудік, 2017) [1, с. 5].

Незважаючи на те, що проблема самоосвітньої діяльності педагогів знайшла своє висвітлення у низці наукових праць, проте окремі аспекти означеної проблематики залишаються ще недостатньо вивченими. Потребує подальшого емпіричного дослідження стан самоосвіти вихователів ЗДО тощо.

Мета статті полягає в узагальненні підходів дослідників щодо сутнісної характеристики самоосвітньої педагогічної діяльності та проведенні відповідного анкетування для вихователів закладів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо трактування поняття «самоосвітня діяльність», «самоосвіта» в психолого-педагогічній літературі та інших джерелах. Згідно Закону України «Про освіту», інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям (<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>).

Поділяємо погляд П. Підкасистого (1980) [9, с. 27], що основою самоосвіти особистості є наявність потреби у конкретних знаннях, тісно пов'язаних з розвитком потреби у пізнанні, яка проходить кілька фаз у своєму розвитку: виникнення потреби, її насичення і задоволення. Самоосвіта передбачає озброєння особистості уміннями і навичками організації власної розумової праці, спрямованої на здобуття нових знань, пізнання реальних предметів і явищ навколишнього світу.

Деякі трактування досліджуваного поняття «самоосвіта» в літературі:

- самостійна пізнавальна діяльність людини, спрямована на досягнення певних особистісно значущих освітніх цілей: задоволення загально-культурних запитів, пізнавальних інтересів у будь-якій сфері діяльності, підвищення професійної кваліфікації тощо (Енци. освіти, 2008) [4, с. 798];
- самоосвіта – специфічний вид діяльності, в ході якої завдяки самостійному визначенню цілей особистість задовольняє власні пізнавальні потреби або вдосконалює власні здібності, якості та властивості (А. Ключко, 2005) [5];
- такий вид навчання, цілі, зміст, умови і засоби якого залежать від самого суб'єкта (В. Оконь, 1990) [6, с. 165];
- цілеспрямована пізнавальна діяльність, керована самою особистістю; здобування систематичних знань у будь-якій галузі науки, техніки, культури, політичного життя і т.п. (Пед. словник, 2003) [7, с. 252];
- самоосвіта – цілеспрямований, безперервний, особливим чином організований процес, спрямований на задоволення освітніх потреб особистості. Незважаючи на певну відмінність розуміння сутності поняття «самоосвіта», всі погляди науковців поєднує думка про пізнавальний та індивідуальний характер самоосвіти, керований самою особистістю (Н. Уйсімбаєва, 2014) [15, с. 206];
- самоосвіта – це специфічний вид діяльності, яку особистість здійснює з метою задоволення пізнавальних потреб чи поліпшення своїх особистісних якостей або здібностей (В. Чайка, 2011) [16, с. 235].

Основні підходи до визначення поняття «самоосвіта» щодо змісту та тлумачення наведено у табл. 1 (В. Шпак, 1994; цит. за А. Ключко, 2005) [5].

Таблиця 1

Основні підходи науковців до визначення поняття «самоосвіта»

Визначення самоосвіти як категорії	Загальний зміст та тлумачення
Форма	отримання знань (Е. Лебедева); присвоєння досвіду (Л. Борисова); здійснення пізнавальної діяльності (А. Владиславлев); поглиблення знань (Г. Бичкова)
Шлях	продовження освіти (Е. Лебедева); до самого себе (Л. Кулікова)
Процес	розвитку інтелектуальних якостей та розумових здібностей (О. Кочетов); оволодіння знаннями з ініціативи самої особистості (Б. Райський, М. Скаткін)
Пізнавальна діяльність	яка виходить за межі обов'язкових завдань (І. Гончаров); яка характеризує високий ступінь саморегуляції (Н. Косенко)

Коригування	своєї розумової діяльності, її операції (Л. Рувінський)
Засіб	саморозвитку, творчої першооснови особистості (Л. Рувінський)
Удосконалення	своєї особистості за допомогою самостійної та науково-дослідницької діяльності (О. Кочетов)
Результат	та умова освіти (О. Кочетов)
Основа росту	вчителя як спеціаліста (Р. Сеульський)
Вид	пізнавальної діяльності (П. Пшебильський)
Компонент	системи освіти (В. Турчанко)
Система	розумового та світоглядного самовиховання (К. Коджаспірова); оновлення, розширення та поглиблення отриманих знань, удосконалення практичних умінь та навичок (В. Козаков)
Ланка	що пов'язує та інтегрує навчання, працю та суспільну діяльність в єдине ціле (А. Загорський)
Стрижень	що зумовлює цілісність системи освіти (С. Орлов)

У дослідженні Н. Сидорчук (2001) [13] проаналізовано стан проблеми самоосвітньої діяльності в її історичному розвитку, що дозволило виділити три основних напрями, в межах яких це питання розглядалося впродовж значного проміжку часу – гуманістичний, дидактико-методичний, психолого-дидактичний. На основі критичного аналізу та узагальнення теоретичних поглядів, що існують у сучасній психолого-педагогічній літературі, Н. Сидорчук (1999; 2014) [12, с. 60; 14, с. 182-183] виокремлено такі три основні підходи до тлумачення поняття «самоосвіта»:

- самоосвіта як цілеспрямована, планована самостійна робота вчителя з метою підвищення своєї професійної майстерності (М. Заборщикова, В. Новічков, П. Пшебильський). У цьому випадку самоосвіта розглядається як суто професійна функція, а мета її здійснення пов'язується з підвищенням продуктивності педагогічної діяльності;

- самоосвіта як «індивідуально-особистісний процес цілеспрямованого та систематичного поліпшення, вдосконалення, розвитку себе та своєї діяльності» (Н. Козієв та ін.). За таких умов особистісний характер самоосвіти як засобу саморозвитку передбачає наявність процесу самопізнання (Ю. Кулюткін, Г. Сухобська);

- самоосвіта як вид, форма, засіб пізнавальної діяльності (Л. Борисова, Г. Бичкова, А. Владиславлев, П. Пшебильський).

Також у численних дослідженнях самоосвіти як діяльності знайшли своє відображення фізіологічний та психологічний аспекти її тлумачення (Н. Сидорчук, 1999) [12, с. 61].

Самоосвіту Н. Сидорчук (1999) [5, с. 60] визначає як форму пізнавальної діяльності, що характеризується активністю, самостійністю, добровільністю та спрямованістю на розвиток сил та здібностей, формування культури розумової праці. Самоосвітня діяльність майбутніх вчителів – процес, зумовлений організаційно-педагогічними та соціально-психологічними чинниками, під впливом яких майбутній учитель може самостійно визначати власні освітні цілі та засоби їх досягнення, на основі чого реалізувати пізнавальні інтереси та потреби, розвинути інтелектуальні та особистісні якості (Н. Сидорчук, 2001) [13].

На основі огляду педагогічних праць, присвячених проблемі самоосвіти педагога, В. Волкова (2009) [3, с. 237] виокремлює такі підходи: спрямованість на формування професійної педагогічної майстерності (І. Більченко, І. Зязюн, Л. Крамущенко, І. Кривонос), акцентування ролі особистісного розвитку, самопізнання, самовиховання (О. Борденюк, Р. Гаріф'янов, С. Єлканов, А. Кагальняк, О. Кучерявий, М. Поташник, О. Яцій); розгляд самоосвіти як формування окремих рис суб'єкта (В. Буряк, Ф. Гоноболін, Л. Кондрашова, Н. Кузьміна, Н. Сафонова).

Узагальнення результатів вивчення проблеми самоосвіти проведено також М. Пелагейченко і встановлено (2009) [8, с. 146]: у межах теорії безперервної освіти самоосвіта розглядається як стрижень цілісної системи (О. Бодальов, В. Онушкін, Г. Сухобська); у педагогічних засадах підвищення кваліфікації самоосвіта визнана однією з найбільш динамічних форм підвищення професійно-творчого рівня фахівця (М. Косенко, А. Марон, Г. Серіков, Є. Тонконога); педагогічна і соціальна психологія, досліджуючи внутрішні механізми саморегуляції, розглядає самоосвіту як складову частину самовиховання, самовдосконалення і саморозвитку особи (А. Ковальов, Ю. Кулюткін); у педагогіці середньої і вищої школи самоосвіта виступає як один із принципів навчання, реалізація якого покликана забезпечити готовність учнів і студентів до безперервної освіти (М. Башкиров, А. Громцева, А. Усова).

На сучасному етапі, як зазначає О. Бурлука (2005) [2], сформувались кілька підходів дослідження самоосвіти особистості: педагогічний, де самоосвіта розглядається як цілеспрямована діяльність людини з вибору тематики, часу і засобів роботи з метою придбання знань і обґрунтовуються оптимальні методики організації самоосвіти; бібліотекознавчий, пов'язаний з організацією самоосвітнього читання і аналізом читацьких інтересів; соціологічний, спрямований на виявлення соціальної обумовленості цього явища й аналізу поширеності і рівня інтенсивності самоосвітньої активності в різноманітних соціально-демографічних, соціально-професійних групах суспільства; праксеологічний, у рамках якого розглядається необхідність перекваліфікації спеціалістів, перспективи професійно-посадового росту за

допомогою самоосвіти в умовах соціальних і економічних змін, що відбуваються в суспільному житті.

У процесі дослідження проблеми реалізації самоосвіти, самовдосконалення та формування самоосвітньої компетентності С. Рой виокремлено три основні підходи до визначення цього поняття (С. Рой, 2015) [11, с. 125–126]: інтегративний, діяльнісний та особистісно-діяльнісний. Згідно думки прихильників інтегративного підходу (Р. Сагітова, Н. Омарова, Н. Бухлова, Н. Коваленко, О. Чеботарьова та ін.), самоосвітня компетентність – це інтегративна якість особистості, що виявляється у наявності певних знань, умінь та навичок, здібностей та певних якостей. Представники діяльнісного підходу (І. Зимня, В. Байденко, О. Овчарук та ін.) визначають самоосвітню компетентність як готовність особистості до самостійного, систематичного, цілеспрямованого пізнання, освоєння соціального досвіду людства, самореалізації, саморозвитку. З точки зору представників особистісно-діяльнісного підходу (І. Преображенська, А. Ратушинська, Ю. Подповетна, О. Герасимова, Л. Броннікова та ін.) самоосвітня компетентність виявляється в якості особистості, що характеризується здатністю до систематичної, самостійно організованої діяльності, спрямованої на продовження власної освіти.

Отже, аналіз літературних джерел показує багатоаспектність наведених підходів та окремих трактувань, а також дає можливість зазначити, що ознаками самоосвітньої діяльності педагога є усвідомлення необхідності професійного та особистісного самовдосконалення, цілеспрямованість, самокерованість, пізнавальна активність, індивідуальність, систематичність, самостійність, рефлексивність, креативність тощо. Погоджуємось із трактуванням Н. Сидорчук [13] щодо самоосвітньої діяльності майбутніх учителів, яке можна віднести і до чинних педагогів (наше доповнення виділено курсивом): процес, зумовлений організаційно-педагогічними та соціально-психологічними чинниками, під впливом яких *педагог (вихователь, вчитель тощо)* може самостійно визначати власні освітні цілі та засоби їх досягнення, на основі чого *й рефлексії отриманих результатів* реалізувати пізнавальні інтереси та потреби, розвинути інтелектуальні та особистісні якості.

Діагностика самоосвітньої діяльності. У процесі емпіричного дослідження нами використано анкету «Діагностика рівня парціальної готовності до професійно-педагогічного саморозвитку» (Є. Рогов, 2012) [10]. Кожний компонент готовності до самоосвітньої педагогічної діяльності у даній анкеті містить такі складові, за якими проводилася самооцінка респондентами:

- *мотиваційний* (усвідомлення особистісної і громадської значущості неперервної освіти і педагогічної діяльності; наявність стійких пізнавальних інтересів у галузі педагогіки і психології; почуття обов'язку та відповідальності; допитливість; прагнення одержати високу оцінку своєю самоосвітньою діяльністю; потреба в психолого-педагогічній самоосвіті;

потреба в самопізнанні; успіхи в навчально–пізнавальній діяльності; впевненість у своїх силах);

- *когнітивний* (рівень загальноосвітніх знань; загальноосвітніх умінь; педагогічних знань і умінь; психологічних знань і умінь; методичних знань і умінь; спеціальних знань);

- *морально-вольовий* (позитивне ставлення до процесу навчання; критичність; самостійність; цілеспрямованість; воля; працездатність; вміння доводити справу до кінця; сміливість; самокритичність);

- *гностичний* (вміння ставити і вирішувати пізнавальні задачі; гнучкість і оперативність мислення; спостережливість; здатність до аналізу педагогічної діяльності; здатність до синтезу і узагальнення; креативність і її прояви в педагогічній діяльності; пам'ять та її оперативність; задоволення від пізнання; вміння слухати; вміння володіти різними типами читання; вміння виділяти і засвоювати певний зміст; вміння доводити, обґрунтовувати судження; вміння систематизувати, класифікувати; вміння бачити суперечності і проблеми; вміння переносити знання і вміння в нові ситуації; здатність відмовитись від усталених ідей; незалежність суджень);

- *організаційний* (вміння планувати час; планувати свою працю; перебудовувати систему діяльності; працювати в бібліотеці; орієнтуватись у класифікації джерел; користуватись оргтехнікою і банком комп'ютерної інформації; володіти різними прийомами фіксації прочитаного);

- *здатність до самоуправління у педагогічній діяльності* (самооцінка самостійності власної діяльності; здатність до самоаналізу і рефлексії; здатність до самоорганізації і мобілізації; самоконтроль; працездатність і старанність);

- *комунікативні здібності* (здатність акумулювати і використовувати досвід самоосвітньої діяльності колег; здатність до співробітництва і взаємодопомоги у професійній педагогічній самоосвіті; здатність організовувати самоосвітню діяльність інших, насамперед, учнів, студентів; здатність відстоювати свою точку зору і переконувати інших у процесі дискусії; здатність уникати конфліктів у процесі спільної діяльності; здатність до педагогічного спілкування).

До анонімного анкетування долучили 20 вихователів ЗДО м. Ужгорода та Ужгородського району, а також 28 студентів (педагогічний факультет Мукачівського державного університету, спеціальність «Дошкільна освіта» (ДО); 4-5 роки навчання). Використано як письмове, так і електронне анкетування з використанням Google Forms (URL:<https://docs.google.com/forms/d/1VovFCGHLsXZlcFEdbQzsAoriNJoyNJjpMqZ1K4ibxR0/edit>).

Результати (середні бали) представлено на рис. 1.

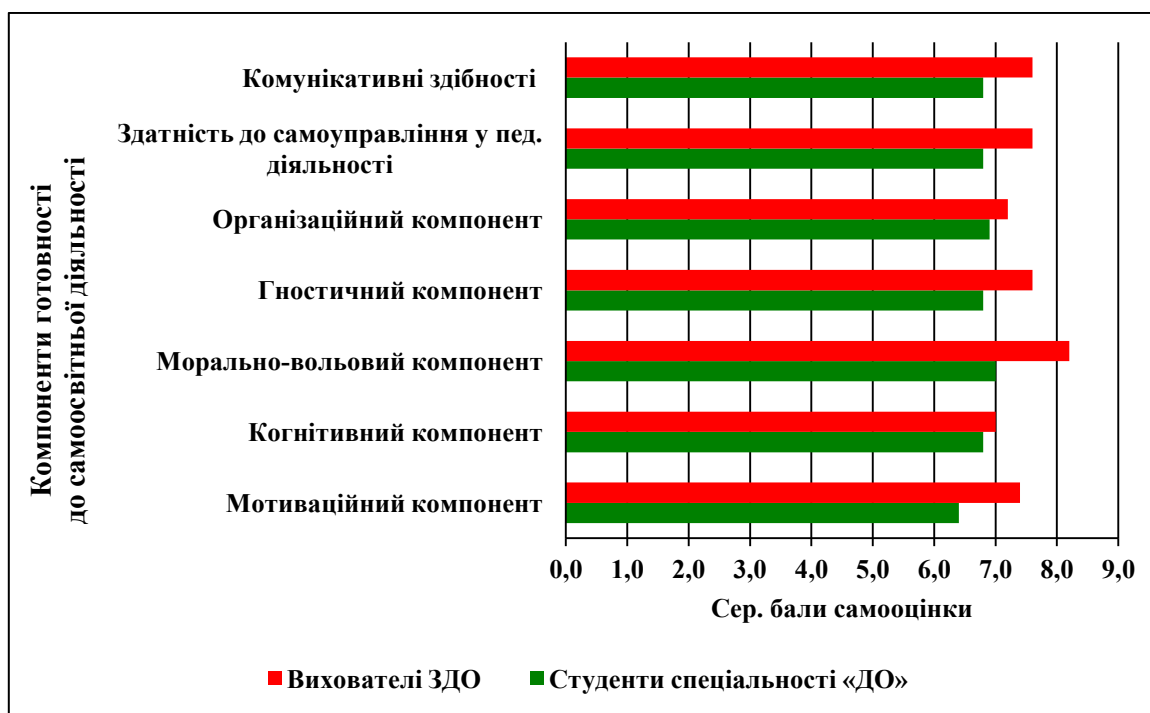

Рис. 1. Самооцінка готовності до самоосвітньої діяльності студентів спеціальності «ДО» та вихователів ЗДО

Результати опитування свідчать, що студенти і вихователі, на нашу думку, достатньо адекватно і самокритично відповідали на питання анкети, оскільки кількість максимальних балів за окремі запитання є незначною. Здатність адекватно провести самооцінку сприяє подальшому самоудосконаленню особистості. Сформованість особистісних і професійних якостей щодо готовності до самоосвітньої діяльності за всіма компонентами вище у вихователів ЗДО порівняно зі студентами спеціальності «ДО» у межах дослідженої вибірки. За результатами самооцінки виявлено загальні тенденції щодо максимальних та мінімальних значень для окремих компонентів готовності до самоосвітньої діяльності. Найбільш проблемні питання щодо самоосвітньої діяльності, які зазначили більшість вихователів і студентів, виявляємо для наступних параметрів: усвідомлення особистісної і громадської значущості неперервної освіти і педагогічної діяльності; наявність стійких пізнавальних інтересів у галузі педагогіки і психології; рівень психологічних знань і умінь; уміння ставити і вирішувати пізнавальні задачі; уміння орієнтуватись у класифікації джерел; здатність уникати конфліктів у процесі спільної діяльності тощо. Якісна відмінність полягає у більшій частці вихователів, які володіють високим рівнем самоосвітньої діяльності.

Висновки. Таким чином, узагальнення дослідницьких напрямів (гуманістичний, дидактико-методичний, психолого-дидактичний) і підходів (педагогічний, бібліотекознавчий, праксеологічний, інтегративний, діяльнісний, особистісно-діяльнісний та інші) показує, що сутнісними

ознаками самоосвітньої діяльності педагога є усвідомлення необхідності професійного та особистісного самовдосконалення, цілеспрямованість, самокерованість, пізнавальна активність, індивідуальність, систематичність, самостійність, рефлексивність, креативність тощо. Проведено діагностику і виявлено загальні тенденції та проблемні аспекти для студентів та вихователів у самоосвітній діяльності.

Подальші розвідки, вважаємо, доцільно спрямувати на вивчення окремих компонентів готовності до самоосвітньої діяльності та відповідної діагностики тощо.

Список використаних джерел

1. Березюк В.С., Рудік О.А. Інноваційні технології в ДНЗ. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 224 с.
2. Бурлука О.В. Самоосвіта особистості як соціокультурне явище: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук: 17.00.01. Харків, 2005. 16 с.
3. Волкова В. Самоосвітня діяльність як складова професійної культури педагога. *Вісник Львівського ун-ту: Сер. пед.* 2009. Вип. 25. Ч. 1. С.235–241.
4. Енциклопедія освіти /Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Ключко А.О. Самоосвітня діяльність вчителя як педагогічна проблема. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки.* Зб. наук.пр. / Редкол.: Т.І. Сущенко (відп.ред.) та ін. Київ-Запоріжжя. 2005. Вип. 36. С. 266–273. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/3/statti/2klochko/klochko.htm
6. Оконь В. Введение в общую дидактику. Пер. с польск. Л.Г. Кашкуревича, Н.Г. Горина. Москва : Высшая школа, 1990. 382 с.
7. Педагогический энциклопедический словарь / Гл. ред. Б.М. Бим-Бад; Редкол.: М.М. Безруких, В.А. Болотов, Л.С. Глебова и др. Москва: Большая Российская энциклопедия, 2003. 528 с.
8. Пелагейченко М.Л. Самоосвіта як фактор вдосконалення професійної підготовки студента. *Вісник Черкаського університету. Сер.: Пед. науки.* 2009. Вип. 148. С. 145–148.
9. Пидкасистый П.И. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении: теоретико-экспериментальное исследование. Москва : Педагогика, 1980. 240 с.
10. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в 2 ч. Часть 2. Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения: практич. пособие. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Изд. Юрайт, 2012. 507 с.
11. Рой С.Д. Самоосвітня компетентність майбутніх учителів предметів гуманітарного циклу, її сутність та структура. *Наука і освіта.* 2015. № 8. С. 124–128.

12. Сидорчук Н.Г. Категорійний аналіз поняття «самоосвітня діяльність майбутнього вчителя». *Вісник Житомирського педагогічного університету*. 1999. № 3. С. 59–63.

13. Сидорчук Н.Г. Організація самоосвітньої діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення предметів педагогічного циклу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2001. 23 с.

14. Сидорчук Н.Г. Самоосвіта як форма організації навчання у системі освіти дорослих. *Андрогогічний вісник: Наукове електронне періодичне видання*. 2014. Вип. 5. С. 179–183.

15. Уйсімбасва Н. Самоосвітня діяльність майбутнього вчителя: теоретичний аспект. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*. 2014. Вип. 131. С. 204–208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2014_131_56.

16. Чайка В.М. Основи дидактики: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.

Староста Владимир, Кеминь Инна

САМОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ЗАВЕДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье проведено обобщение исследовательских направлений (гуманистический, дидактико-методический, психолого-дидактический) и подходов (педагогический, библиотечковедческий, праксеологический, интегративный, деятельностный, личностно-деятельностный и другие) относительно существенных признаков самообразовательной деятельности педагога, среди которых – осознание необходимости профессионального и личностного самосовершенствования, целеустремленность, самоуправляемость, познавательная активность, индивидуальность, систематичность, самостоятельность, рефлексивность, креативность и т.п. Проведена диагностика и выявлены общие тенденции и проблемные аспекты для студентов и воспитателей в самообразовательной деятельности.

Ключевые слова: воспитатель дошкольного учреждения, самообразование, диагностика самообразовательной деятельности.

Starosta Volodymyr, Kemin Inna

SELF-EDUCATION ACTIVITY OF PRESCHOOL TUTORS

The authors summarized the research directions (humanistic, didactic-methodological, psycho-didactic) and approaches (pedagogical, librarianship, praxeological, integrative, activity, personality-activity and others) concerning the essential features of self-educational activity of teacher – awareness of the need for professional and personal self-improvement, purposefulness, self-direction, cognitive activity, individuality, systematicity, independence, reflexivity, creativity, etc. The article contains the results of diagnostics and revealed the general tendencies and problematic aspects for students and preschool tutor in self-educational activity.

Keywords: preschool tutor, self-education, diagnostics of self-educational activity.